

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

<i>Губніцька Валентина Віталіївна</i> ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНОГО ВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ...	126
<i>Грунь Олександр В'ячеславович</i> ПРИНЦИПИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВІРТУАЛЬНІЙ РЕАЛЬНОСТІ	128
<i>Дараган Євген Олександрович</i> ВИДИ КОДИФІКАЦІЙНИХ АКТІВ	131
<i>Лисак Станіслав-Юрій Юрійович</i> ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	134
<i>Лисенко Ангеліна Володимирівна</i> НАНОТЕХНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ	137
<i>Odarii Viktor Vitaliiiovych</i> GRAUNDS OF ENFORCEMENT ACTIVITIES	140
<i>Шенцева Ольга Петрівна</i> ДІАЛОГ ТА ЗІТКНЕННЯ ЦИВІЛІЗАЦІЙ В ІНДУСЬКОМУ ПРАВІ	143

СЕКЦІЯ 3. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

<i>Аніщук Ніна Володимирівна</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ЖІНОК НА ВАЖКИХ РОБОТАХ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ	146
<i>Горяга Оксана Вікторівна</i> ЩОДО ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОПНИХ СУДІВ ЯК ФОРМИ НЕДЕРЖАВНИХ СУДІВ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО.	149
<i>Єфремова Наталя Володимирівна</i> ДИТИНА В ДЖЕРЕЛАХ ПРАВА ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО	151
<i>Корнієнко Ірина Валеріївна</i> ВПЛИВ ВІЗАНТІЇ НА ФОРМУВАННЯ ЦЕРКОВНОГО ПРАВА КИЇВСЬКОЇ РУСІ	155
<i>Любичанківський Ольгерд-Ілля Ілліч</i> СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АВСТРІЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ГЕНДЕРНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	158
<i>Саранчук Олександра Валеріївна</i> ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВОЛОСНИХ СУДІВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	160
<i>Artur Lis</i> KSIĘGA ELBŁĄSKA JAKO ŹRÓDŁO POZNANIA ŚREDNIOWIECZNYCH ZWYCZAJÓW KARNYCH NA ZIEMIACH POLSKICH.	164
<i>Marzena Dyjakowska</i> PROCES MICHAŁA PIEKARSKIEGO PRZED SĄDEM SEJMOWYM W 1620 R.	167

СЕКЦІЯ 4. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

<i>Терлецький Дмитро Сергійович</i> ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ АКТАМИ, ЩО ВИЗНАНІ НЕКОНСТИТУЦІЙНИМИ	172
<i>Афанасєва Мар'яна Володимирівна</i> ПОВОЄННІ ВИБОРИ: ГОЛОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИБОРЦІВ ЗА КОРДОНОМ	175
<i>Mishina Natalia</i> LA RÉINTÉGRATION DES ENFANTS DÉPORTÉS LORS DES CONFLITS ARMÉS: UN NOUVEAU CHAMP D'ACTION POUR LES AUTORITÉS LOCALES ET RÉGIONALES.	178
<i>Бальцій Юрій Юрійович</i> МІСЦЕ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ЖИТЕЛІВ (ГРОМАДЯН ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ) В СИСТЕМІ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ МІСЦЕВОЇ (ЛОКАЛЬНОЇ) ДЕМОКРАТІЇ УКРАЇНИ	181

Odarii Viktor Vitaliiovych

*Postgraduate student of the Department of General Theory of Law and State
National University «Odesa Law Academy»*

GRAUNDS OF ENFORCEMENT ACTIVITIES

In a state governed by the rule of law, human rights and freedoms as such acquire direct legal effect, as they have «supreme value» in relation to other social values and are included in the system of constitutional regulation. Fundamental rights and freedoms of man and citizen are the basis for legally binding acts of state authorities, local self-government bodies, officials and authorised subjects. Consequently, the application of law as a stage in the general mechanism of implementation of individual rights and freedoms should be aimed at protecting and ensuring the legitimate interests of an individual.

The study of various aspects of law enforcement activity was paid attention to by such theoretical scholars as A. Atamanova, V. Volik, M. Kravchenko, N. Krestovska, O. Minchenko, V. Shyshkin and others. However, the works of researchers in this subject area do not exclude further research.

The purpose of the scientific study is to determine the grounds for law enforcement activities. Application of norms of law is an independent type of legal activity, is related to the activities of public authorities, officials. «Application of law is of great importance in the mechanism of legal regulation of social relations, as for the stable functioning and development of society there are circumstances that need to be used in the process of legal regulation of measures of state-legal nature, which substantiates the need for special activity on the application of law» [1, p. 117].

Law enforcement is one of the forms of state and private-law activity, aimed at the implementation of legal regulations in life. After all, law enforcement is the solution of a specific case, a life case, a certain legal situation. «It is an «application» of the law, general legal norms to specific persons, specific circumstances, it is an operation not over the norm, but over the fact with the use of the norm» [2, p. 96]. An act of law enforcement only orders a specific situation in accordance with the general will of the legislator.

According to V. Volik, law enforcement as an important stage of legal regulation is «necessary for state bodies and relevant officials to resolve court cases on the basis of current legislation, document decisions in various areas of life, etc. Therefore, the scope of law enforcement activities should be clearly defined by legal acts. Improvements in this part of the current legislation could solve a number of primary problems in the legal sphere. However, we agree with the opinion of many scholars that this could also give rise to new issues that would require prompt resolution and theoretical justification. Therefore, it is important not only to understand the process of application of legal norms by executive authorities, but also to assess its effectiveness and find ways to improve the practice of applying legal norms. Despite the extensive research on the application of legal norms, there is still a need for a deeper study of the legal nature of law enforcement» [3, p. 14].

The application of law occurs when a legal norm is not implemented by itself, but requires the intervention of competent authorities. For example, the commission of a crime is a legal fact, with it the norm of criminal law connects the implementation of a sanction, which the offender is unlikely to accept voluntarily. If we consider law as a product of natural historical development, as a result of which legal norms can be formed in addition to the norm-setting activity of public authorities, it is easy to see that ensuring legal implementation occurs in the process of functioning of all three branches of power.

According to N. Atamanova, «the need for law enforcement as a significant stage of the legal regulation mechanism is that public authorities and relevant officials are forced to resolve cases on the basis of the current legislation and document all decisions made» [4, p. 165].

We agree with M. Kravchenko's point of view that «law enforcement is one of the forms of fulfilment of the constitutionally enshrined obligation of the Ukrainian state to establish and ensure human rights and freedoms. It should be human-centred, i.e., it should be aimed at protecting an individual in relations with the state and other private persons» [5, p. 33].

Thus, we consider it appropriate to identify the following grounds for the implementation of law enforcement activity:

1. Law enforcement activity begins when there is a need for assistance of a competent public authority (and not only public, but also private person) in the implementation of subjective rights and legal obligations. For example, in order to exercise the constitutional right to work, an official decision of the administration of an enterprise, institution, organisation on the employment of a particular citizen is necessary; in order to study in a higher education institution, a decision of the rector on the enrolment of the applicant in the university is necessary; in order to receive a pension upon reaching retirement age or disability allowance, a decision of the social security bodies is necessary, etc. In all these cases, we see that the realisation of these rights requires a decision of a specific competent body (official).

2. Law enforcement activity of public authorities (officials) is necessary when there are obstacles to the realisation of subjective rights and legal obligations. For example, if the owner of property is hindered from realising his right to own, use, dispose of his property, he has the right to apply to the competent public authority to restore his violated right.

3. Law enforcement activity is necessary when a legal offence has been committed, for which the legislation provides legal responsibility and it is necessary to determine the measure of legal punishment to the guilty person who committed the offence. For example, when committing a criminally punishable act, the measure of punishment is determined only by the court on the basis of the presence of the corpus delicti; to persons who have committed an administrative offence, measures of administrative punishment are applied only by competent public authorities (officials) provided for

by administrative legislation. And labour law measures are applied by an authorised competent entity (as if a state body or a private enterprise).

4. Law enforcement activity is necessary when legal relations must be controlled by the relevant public authority. For example, registration of transactions by notary bodies, notarisation of a will, registration of the charter of a public organisation with the Ministry of Justice, tax control over the financial activity of an enterprise or organisation, etc.

5. Law enforcement activity takes place when there is a dispute about the right and it is necessary to resolve the conflict between the parties (for example, a property dispute between the participants of legal relations can only be resolved by the court).

6. Law enforcement activity is also necessary when it is required to officially establish the presence or absence of specific facts and qualify them as legally significant (for example, recognition of a person as missing).

The application of legal norms is carried out by competent state authorities (as well as officials or a specially authorised subject) and does not arise by itself. There are certain conditions for this, when the application of norms of law is activated. Regulation of public relations, ensuring subjective rights and legal obligations, public authorities and private persons carry out by adopting individual legal acts. For example, issuing an order on employment, issuing a certificate of marriage registration, a decision to enrol an applicant in a higher education institution, imposing a reprimand for persistent absenteeism of working days, etc.

List of references:

1. German Methodology of Law : a textbook / E. Sokolov, S. Rosner, R. Melnyk. Kherson : Helvetica Publishing House, 2019. 136 p.

2. Sieckmann Jan-Reinard. Logik juristischer argumentation. Baden-Baden : Nomos Verlagsgesellschaft, 2020. 223 p.

3. Волік В. В., Шамара Р. П. Деякі аспекти правової природи поняття застосування норм права. *Право і суспільство*. 2024. Вип. 4. С. 12–18.

4. Атаманова Н. В. Проблемні питання застосування норм права. *Підприємництво, господарство і право* : науково-практичний господарсько-правовий. 2021. № 2. С. 164–169.

5. Кравченко М. Г. Застосування норм права: мета, стадії, система вимог до правозастосовчого акту. *Київський часопис права*. 2023. № 1. С. 31–35. URL: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.1.4>

Ключові слова: застосування права, правозастосування, право, суб'єкт владних повноважень, уповноважена особа, органи державної влади, правозастосовна діяльність.

Keywords: application of law, law enforcement, law, subject of authority, authorised person, public authorities, law enforcement activity.